

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно-педагогічний факультет
«19» червня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
Сучасні тенденції міжнародних відносин

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Факультет Гуманітарно-педагогічний

Розробники: доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук,
кандидат історичних наук, доцент Наталія КРАВЧЕНКО

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни. Сучасний етап міжнародних відносин характеризується стрімкістю змін, руйнується стара система міжнародних відносин, еволюціонують нові тенденції у міжнародній сфері.

Курс виходить з необхідності розв'язання таких завдань: використання новітніх здобутків суспільних наук у викладанні дисципліни; забезпечення реалізації в навчальному процесі принципів історизму і об'єктивності в оцінці сучасних тенденцій міжнародних відносин.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	3 год. на одного студента	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	4 (2025- 2026 н.р.)	-
Семестр	7	
Лекційні заняття	15 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	год.
Лабораторні заняття	-	год.
Самостійна робота	75год.	год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Сучасні тенденції міжнародних відносин» є: усвідомлення основних понять, категорій та принципів сучасних тенденцій міжнародних відносин, вивчення теоретичних та методологічних питань сучасних тенденцій міжнародних відносин, висвітлення сучасних тенденцій міжнародних відносин: багатополарність, світовий тероризм, глобалізація, фрагментація, тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру та розширення поняття безпеки, гібридна війна, інформатизація міжнародних відносин, інтеграція та дезінтеграція.

Набуття компетентностей:

-інтегральна компетентність (ІК):

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та

передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

- *загальні компетентності (ЗК):*

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- *спеціальні (фахові) компетентності (СК):*

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН05. Знати природу та механізми міжнародних комунікацій.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	ти жні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Багатополярність, світовий тероризм, глобалізація та фрагментація													
Тема 1. Багатополярність світу.	1-2	16	2	4			10						
Тема 2. Світовий тероризм	3-4	16	2	4			10						
Тема 3. Глобалізація	5-6	16	2	4			10						
Тема 4. Фрагментація міжнародних відносин	7-8	15	2	3			10						
Разом за змістовим модулем 1	63		8	15			40						
Змістовий модуль 2. Загрози, безпека, гібридна війна, інформатизація, інтеграція та дезінтеграція													
Тема 5. Тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки	9-10	15	2	3			10						
Тема 6. Гібридна війна як новітній конфлікт і як форма глобального протистояння	11-12	16	2	4			10						
Тема 7. Інформатизація міжнародних відносин	13-14	11	2	4			5						
Тема 8. Тенденція до інтеграції та дезінтеграції міжнародних відносин	15	15	1	4			10						
Разом за змістовим модулем 2	57		7	15			35						
Курсовий проект (робота)			-	-			-		-	-	-		-
Усього годин	120		15	30			75						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Багатополярність світу	2
2	Світовий тероризм	2
3	Глобалізація	2
4	Фрагментація міжнародних відносин	2
5	Тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки	2
6	Гібридна війна як новітній конфлікт і як форма глобального протистояння	2
7	Інформатизація міжнародних відносин	2
8	Тенденція до інтеграції та дезінтеграції міжнародних відносин	1

4.Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Багаполярність світу	4
2	Світовий тероризм	4
3	Глобалізація	4
4	Фрагментація міжнародних відносин	3
5	Тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки	3
6	Гібридна війна як новітній конфлікт і як форма глобального протистояння	4
7	Інформатизація міжнародних відносин	4
8	Тенденція до інтеграції та дезінтеграції міжнародних відносин	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Багаполярність світу	10
2	Світовий тероризм	10
3	Глобалізація	10
4	Фрагментація міжнародних відносин	10
5	Тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки	10
6	Гібридна війна як новітній конфлікт і як форма глобального протистояння	10
7	Інформатизація міжнародних відносин	5
8	Тенденція до інтеграції та дезінтеграції міжнародних відносин	10

6.Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист творчих робіт;
- захист реферативних повідомлень;
- захист курсових робіт.

7. Методи навчання:

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод;
- проєктне навчання;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Багатополарність, світовий тероризм, глобалізація та фрагментація		
Тема 1. Багатополарність світу		
Лекція 1 (за наявності оцінювання)	РН01, РН06, РН07. Знати сутність поняття «багатополарність» та моделі багатополарності. Вміти розрізняти поняття «багатополарність» та «центр сили». Застосовувати знання про біполарність світу при аналізі сучасних міжнародних відносин.	-
Лабораторна/практична робота 1.		10
Самостійна робота (за наявності) 1.		7
Тема 2. Світовий тероризм		
Лекція 2 (за наявності оцінювання)	РН03. РН07. Знати витоки, суть, характерні особливості світового тероризму. Вміти розрізняти форми і прояви світового тероризму у сучасних МВ. Аналізувати міжнародне співробітництво у боротьбі зі світовим тероризмом.	-
Лабораторна/практична робота 2.		10
Самостійна робота (за наявності) 2.		7
Тема 3. Глобалізація		
Лекція 3 (за наявності оцінювання)	РН01. РН06. Знати зміст поняття глобалізація Вміти аналізувати сутність і протиріччя глобалізації в сучасному світі. Розуміти прояви концепції «воріт у глобальний світ у сучасному міжнародному просторі».	-
Лабораторна/практична робота 3.		10
Самостійна робота (за наявності) 3.		8
Тема 4. Фрагментація міжнародних відносин		
Лекція 3 (за наявності оцінювання)	РН06. РН08. Знати сутність та витоки фрагментації як прояву у сучасних МВ. Вміти розрізняти фрагментацію як тенденцію у сучасних МВ. Аналізувати прояви фрагментації у сучасних МВ.	-
Лабораторна/практична робота 4.		10
Самостійна робота (за наявності) 4.		8
Модульна контрольна робота 1.	РН 11	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Загрози, безпека, гібридна війна, інформатизація, інтеграція та дезінтеграція		
Тема 5. Тенденція до зміни у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки		
Лекція 5 (за наявності оцінювання)	РН01. РН03. РН04. РН06. Знати ключові аспекти змін у змісті загроз міжнародному миру і розширення поняття безпеки. Вміти розрізняти нові загрози безпеки у сучасному світі. Аналізувати зміни ролі держав у забезпеченні національної безпеки в	-
Лабораторна/практична робота 5.		10
Самостійна робота (за наявності) 5.		7

	умовах глобалізації. Розрізняти регіональну та глобальну безпеку.	
Тема 6. Гібридна війна як новітній конфлікт і як форма глобального протистояння		
Лекція 6 (за наявності оцінювання)	РН01. РН04. РН07. Знати базові концептуальні засади гібридної війни.	-
Лабораторна/практична робота 6.		10
Самостійна робота (за наявності) 6.	Вміти розрізняти ознаки гібридної війни у різних сферах буття. Розуміти гібридну війну як протистояння існуючому світовому порядку. Аналізувати гібридну війну як основну форму російсько-українського протистояння.	7
Тема 7. Інформатизація міжнародних відносин		
Лекція 7 (за наявності оцінювання)	РН05. РН08. Знати сутність інформатизації міжнародних відносин.	-
Лабораторна/практична робота 7.		10
Самостійна робота (за наявності) 7.	Розуміти інформатизацію як новітню детермінанту міжнародних відносин. Аналізувати співробітництво у сфері інформаційних відносин.	8
Тема 8. Тенденція до інтеграції та дезінтеграції міжнародних відносин		
Лекція 8 (за наявності оцінювання)	РН01. РН06. РН07. Знати суть понять інтеграція та дезінтеграція.	-
Лабораторна/практична робота 8.		10
Самостійна робота (за наявності) 8.	Вміти розрізняти інтеграційні та дезінтеграційні процеси у сучасних міжнародних відносинах. Аналізувати основні прояви інтеграції та дезінтеграції	8
Модульна контрольна робота 2.	РН 11	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із
----------------------	--

дедлайнів та перескладання	дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни на навчальному порталі НУБіП України eLearn: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=837>;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- Сучасні тенденції міжнародних відносин. Навчально-методичний посібник. Київ: НУБіП, 2020. 146 с.
- Кравченко Н.Б. Сучасні тенденції міжнародних відносин. Методичні рекомендації до написання курсових робіт. Київ: НУБіП, 2021. 41с.
- Кравченко Н.Б. Сучасні тенденції міжнародних відносин. Методичні рекомендації. Київ: НУБіП, 2021. 54с.

10. Рекомендовані джерела інформації.

1. Глобальні тренди міжнародних відносин. Монографія. К. : Вадекс, 2020. 524 с.
2. Глобалізація та політика національної безпеки. Т. Ст. Сокільська, П. І. Юхименко та ін. К.: ЦНЛ, 2022. 408с.
3. Європейська та глобальна регіональна інтеграція: підручник. За ред. А. Крисоватого та М. Лизун. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2023. 295 с.
4. Європейський Союз у міжнародних відносинах : навч. посіб. В.В. Копійка, С.О. Маковський, М.А. Миронова; за ред. В. В. Копійки. К.: ВПЦ "Київський університет", 2021. - 560 с.
5. Кравченко Н.Б. Гібридна війна Росії проти України (1991-2022рр.). Монографія. Київ: НУБіП. 2022. 158с.
6. Кравченко Н.Б. Сучасні тенденції міжнародних відносин. Навчально-методичний посібник. К.: НУБіП України. 2020. 146с.
7. Маленко Я. В., Ворошилова Н. В., Поздній Є. В. Глобалізація та екологічні проблеми: навчальний посібник. За ред. Я. В. Маленко. Кривий Ріг: КДПУ, 2024. Частина I. 291 с.
8. МакФол Майкл. Від Холодної війни до Гарячого миру. К.: Yakaboo.2020. 496с.
9. Потехін О. Клименко Ю. Геополітика проти безпеки: союзницьке стримування агресії в Європі XX – початку XXI ст. К.: ДУХ І ЛІТЕРА. 2023. 552 с.
10. Худолій А. О. Інформаційна війна 2014-2022 рр.: монографія. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2022. 208 с.